

Valtuutettu Harri Pullolan aloite väestönsuojien suunnittelusta ja rakentamisesta Kemin pientaloalueille

Kaupunginvaltuusto 10.06.2024 § 56

Valtuutettu Harri Pullola esitti seuraavan aloitteen:

Valtuustoaloite Harri Pullola: Väestönsuojien suunnittelu ja rakentaminen Kemin pientaloalueille.

Kemin strateginen asema muuttui merkittävästi Natoon liittymisen vuoksi ja väestönsuojatiloja on syytä tämän vuoksi pohtia uudelleen.

Laki väestönsuojelusta on kirjoitettu jo vuonna 1958 Kekkonen aikana ja sitä ollaan noudatettu hyvinkin tarkoin ja järjestelmällisesti. Vuonna 1990 lakia muutettiin 304/1990 siltä osin, että rakennuksen omistaja on velvollinen huolehtimaan väestönsuojelutoimenpiteistä. Tämä ei ole mitenkään realistinen, jos lakia ymmärretään niin, että jokainen pientalon omistaja kaivaa itselleen bunkkerin pihaan. Tämä on aivan mahdoton ajatus ja ei täytä väestönsuojelulain tarkoitusta missä kaikille kuntalaisille tulee taata väestönsuojatilat mahdollisen kriisin aikana. Kunta on vastuussa siitä, että jokaiselle kunnan siviilille löytyy kriisin aikana väestönsuojelutila. (Ajantasainen lainsäädäntö Pelastuslaki 29.4.2011/379.)

Väestönsuojelutoimenpiteillä viitataan siihen, että rakennuksen omistajalla on kolmen päivän ruoka ja vesitarpeet sekä ilman verkkovirtaa toimiva FM-vastaanotin (Radio) käytössä. Viranomaiset kriisin aikana hoitavat siviilit silloin tarvittaessa väestönsuojoihin.

Ote väestönsuojelulaista 304/1990

4 §

Kunta pitää huolen kunnan alueella sen asukkaita varten yhteisesti tarvittavista väestönsuojelutoimenpiteistä sekä paikallisesta väestönsuojelukoulutuksesta ja -tiedottamisesta. Kunnat voivat sopimuksen nojalla yhteisesti hoitaa väestönsuojelun valmisteluun kuuluvia tehtäviä.

Rakennuksen omistaja tai haltija on velvollinen huolehtimaan rakennuksessa yhteisesti tarvittavista väestönsuojelutoimenpiteistä. Kuten lakitekstistä säädetään siviilien suojeleminen on väestönsuojelulaissa sen päätarkoitus ja siitä vastaa kunta. Kemissä suhteellisen laajalla pientaloalueella väestönsuojia ei ole. Kriisin aikana reserviläiset ja siviilipalvelushenkilöt ovat palveluksessa mutta siviilit: Lapset, naiset ja eläkeläiset ovat pientaloalueilla vailla minkäänlaista suojaa ja tämä asia pitää korjata. Se että vedetään verhot kiinni ja laitetaan tuli luodolle ei nyt vaan enää riitä. Väestönsuojien puuttuminen pientaloalueilta herättää kansalaisissa huolta.

Korostan vielä sitä asiaa, että väestönsuojelu on Geneven sopimusten alainen kansainvälinen säädös ja siitä emme voi poiketa millään omalla lainsäädännöllä. Tämä tarkoittaa väestönsuojelulain jatkuvasta säädösten muuttumisesta huolimatta väestönsuojelun korkeinta periaatetta: Siviilien suojeleminen kaikissa olosuhteissa.

Esitän että väestönsuojien suunnittelu ja rakentaminen aloitetaan Kemian pientaloalueille muuttuneen tilanteen vuoksi mahdollisimman pian.

Harri Pullola

Päätös Aloite lähetettiin kaupunginhallitukselle tarvittavia toimenpiteitä varten.

Kaupunginhallitus 17.06.2024 § 216

Esittelijä Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus lähettää aloitteen kaupunginkanslialle valmistelua varten.

Päätös Kaupunginhallitus päätti lähettää aloitteen kaupunginkanslialle valmistelua varten.

Kaupunginhallitus 02.09.2024 § 260

Valmistelu Valmiuspäällikkö Jukka Kesonen ja hallinto- ja kehitysjohtaja Jukka Vilen

Kunnan perustehtävä on kuntalain mukaan edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Kunnan tulee valmiuslain mukaisesti valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa.

Pelastustoimella on vastuu pelastustoiminnan johtamisesta (Pelastuslaki 34 §), pelastustoiminnan suunnittelusta (Pelastuslaki 46 §) sekä väestönsuojelusuunnitelmien laatimisen johtamisesta sekä niiden yhteensovittamisesta (Pelastuslaki 65 §). Hyvinvointialueen pelastusviranomaisen tai sisäministeriön pelastusviranomaisen voi toimeenpanna suojaväestön (Pelastuslaki 36 §).

Kunnan viranomaiset ovat muiden viranomaisten ohella velvollisia osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun sekä avustamaan ja toimimaan niin, että pelastustoiminta voidaan toteuttaa tehokkaasti (Pelastuslaki 46 §).

Sotilaallisen iskun kohdistumisen todennäköisyyttä omakotialueille on vaikea arvioida yleisesti, sillä se riippuu monista tekijöistä, kuten konfliktin luonteesta, osapuolista, sotilaallisista tavoitteista ja alueen strategisesta merkityksestä. Yleisesti ottaen siviilialueet, kuten omakotialueet, eivät ole ensisijaisia sotilaallisia kohteita, mutta modernissa sodankäynnissä myös siviilialueet voivat joutua vaaraan. Sotilaallisten konfliktien riski ei koskaan ole täysin poissuljettu, ja siksi väestönsuojelu sekä kriisitilanteisiin varautuminen ovat tärkeitä. Siviilialueiden turvallisuuden takaamiseksi on kehitetty väestönsuojelujärjestelmä.

Väestönsuojelun tarkoituksena on suojata Suomessa asuvia ihmisiä sotatilanteessa aseellisilta hyökkäyksiltä. Väestönsuojelua ovat väestön varoittaminen vaarasta, suojaaminen väestönsuojiiin ja evakuointi eli

väestön siirtäminen turvallisempaan paikkaan. Väestönsuojeluun kuuluvat myös lääkintähuolto sekä sammutus- ja pelastustoiminta.

Väestönsuoja on tarkoitettu väestön suojaamiseen poikkeusoloissa, kuten sotilaallisen hyökkäyksen aikana. Väestönsuojalla tarkoitetaan rakennukseen tai sen yhteyteen tehtyä erillistä tilaa tai erillistä rakennusta, jonka tehtävä on antaa ihmisille suojaa siellä, missä ihmiset normaalistikin liikkuvat, käyvät töissä ja asuvat.

Yhteiset suojat ovat taloyhtiöiden tai yritysten, virastojen ja laitosten henkilöille varattuja suojia. Kerrostalon asukkaat suojautuvat kiinteistön omaan väestönsuojaan, johon kiinteistö on liittynyt. Myös monilla työpaikoilla, kuten sairaaloissa ja kouluissa on väestönsuojia.

Väestönsuojat on rakennettu sinne, missä on eniten suojattavia ihmisiä. Lisäksi kaikki alueet ja paikkakunnat eivät ole yhtä riskialttiita sota-aikana. Siksi kaikissa kunnissa ei ole yleisiä väestönsuojia. Toisaalta väestönsuojien rakennusvelvoite on voimassa koko maassa. Asuinrakennuksiin tulee rakentaa väestönsuoja, kun kerrosala ylittää 1200 neliometriä, ja toimisto- ja liikerakennuksiin, kun kerrosala ylittää 1500 neliometriä.

Omakotitaloissa ja pienissä taloyhtiöissä ei väestönsuojia yleensä ole. Niiden osalta väestö varaudutaan siirtämään turvallisemmille alueille tarvittaessa. Tarvittaessa väestö evakuoidaan. Mikäli väestönsiirto on tarpeellinen, valtioneuvosto päättää, mitä alueita ja mitä osaa alueen väestöstä siirtyminen koskee, sisäministeriö huolehtii siirtymisen yleisjohdosta ja pelastusviranomaiset sen käytännön toteutuksesta.

Kemin kaupungin alueella on yli 20 000 väestönsuojapaikkaa. Kemissä ei ole ns yleisiä väestönsuojaa vaan suojat sijaitsevat osana eri rakennuksia ja teollisuuslaitoksia. Tarvittaessa yhteistyössä pelastusviranomaisten kanssa voidaan rakentaa ns tilapäisuoja kunkin uhkatilanteen mukaan sekä suorittaa väestönsiirtoja uhan alaisilta alueilta. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi siirtymistä sellaisiin tiloihin, jotka tarjoavat tilapäisen suojarakentamisen jälkeen parempaa suojaa kuin tavalliset asuinhuoneistot (esim. kellaritilat tai maanalaiset parkkihallit).

Kuntien tehtävä on tukea ja koordinoita väestönsuojelua yhteistyössä pelastusviranomaisen kanssa, mutta niillä ei ole velvoitetta taata jokaiselle asukkaalle erityistä väestönsuojaa. Kuntien poikkeusolojen suunnitelmista kuten evakuointisuunnitelmien sisällöistä ei voi antaa tarkempia yksityiskohtia, sillä ne ovat salassapidettävää tietoa.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus merkitsee vastauksen tiedoksi ja saattaa sen kaupunginvaltuuston tietoon vastauksena Harri Pullolan aloitteeseen.
Päätös	Kaupunginhallitus merkitsi vastauksen tiedoksi ja päätti saattaa sen kaupunginvaltuuston tietoon vastauksena Harri Pullolan aloitteeseen.

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää merkitä vastauksen tiedoksi vastauksena Harri Pullolan aloitteeseen.

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti merkitä vastauksen tiedoksi vastauksena Harri Pullolan aloitteeseen.